

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків

Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Заява пос. Яворського.

Pester Lloyd умістив розмову свого віденського дописувателя з пос. Яворским, презесом польского «Кола» а заразом головою екекутивного комітету парламентарної більшости. Погляди пос. Яворського на угорську і чешко-німецьку справу знаменні. Наколи хто може бути нині добре поінформований про наміри правительства і змаганя всіх клубів правиці, то певно пос. Яворський яко голова тойж правиці і яко той, що черпає свої відомости не з дневників, а просто з автентичних жерел. Про угоду угорську сказав пос. Яворський:

»Хочу удержати господарну єдність монархії на основах, які були покладені в 1867 р. Хочу проте відновити митово-торговельну умову межі обома половицями австро-угорської монархії. Хочу сю умову удержати в тій цілості, як їй надали кабінети Банфі-Бадені, Люкач-Білинський. Наколи однакж деякі точки з сеї умови пропущено або змінено, то бачу доконечну потребу нових переговорів. Зміни деякі зроблено. Знаю, що існує формулка Селя, котрою Угорщина домагає ся щоби митово-торговельний договір був правосильний лише до 1903 або 1904 року, а привілей наданий австро-угорському банкови, продовжав ся мимо того аж до 1897 або 1898 року. (Про се, що Угорщина питанє квотове лишила на боці — пос. Яворський не згадав, хоч ся справа є рівнож есенціальною, бо за евентуальне підвишенє квоти з сторони Угорщини бувший кабінет австрійський признав Угорщині значні уступства що до побору консумційних податків, іменно не на місци продукції, а на місци консумції. Прим. Ред.) Чи прийде до нової умови, не знаю, хоч се було би пожеланим. Як би не прийшло до нової умови, то нема другого виходу в виду формулки Селя (котрою він утихо-

мири угорську обструкцію і котрою звязав собі руки супроти угорського союму. Прим. Ред.), як лише те, щоби для австро-угорського банку полишити его давний статут, а не ухвалювати нової організації».

Стілько що до угорської угоди. Перейшовши до язикової чешко-німецької справи, пос. Яворський заявив:

Хочу активности австрійського парламенту. Від 1896 р. не мали ми бюджетових розправ. Посли поодиноких країв не суть в спроможности, зажадати від правительства покритя на нові краєві і державні потреби. На всяких полях заволоділа застою. А парламент має перед собою такі важні справи, як: реформу закона о скарбових належитостях (іменно від дрібних селянських спадщин. Прим. Ред.), асекраційний примус і справу підвишки консумційних оплат (з котрих частина могла би виплинути до краєвих бюджетів, в котрих виявляє ся дефіцит. Прим. Ред.). На стороництвах парламентарних не тяжить обовязок, шукати за способами примиреня стороництв. Се задача правительства. Дехто домагає ся безусловного знесеня язикових розпоряджень. Се неможливе. Тоді настала би *tabula rasa*, стан зовсім безправний. Говорять також, що правительство намірило управиливити язикове питанє законом, виданим на основі §. 14-го. Ся справа буде предметом нарад екекутивного комітету правиці. Я хотів скликати сей комітет вже на 13. цвітня, але деякі активні сойми унеможливили мій намір. Екекутивный комітет правиці збере ся під конець мая і він порішить згадаючи ся (!) на погляди Чехів, а лишень оглядаючись на інтереси держави. Лад мусить наступити. Чехи і Німці мусять жити побіч себе, а не понад собою. Одні і другі не суть вільні від змагань до верховодства».

Отсе зміст поглядів, які виявив презес екекутивного комітету правиці. Ми доповнили ті погляди деякими поясненями, котрі певно лежали в інтенції пос. Яворського, іменно що-до квотової справи, котра належить до тої цілості угоди з Угорщиною, котру пос. Яворський мав на мисли. Лише при однім висказі пос. Яворського поставили ми знак запитаня з викличником, іменно в тім місци, де була бесіда про евентуальне самостійне зрішенє екекутивного комітету в справі язикового закона без огляду на становиско Чехів. Знак питаня поставили ми ддятого, бо не думаємо, щоби правиця могла не уважати на голос свого дотеперішого союзника. Така аподактична, з гори виявлена неґація Чехів значила би одно, що розрив правиці. З остаточним судом о сій квестії мусимо однакж здержатись, позаяк не маємо певности, чи дописуватель Pester Lloyd-а зовсім вірно переказав погляди пос. Яворського. З другої сторони можемо надіяти ся, що Чехи у власнім інтересі не стануть в тій квестії на становиску: *non possumus*, а справу формальну з'уміють підчинити під саму річ.

Reichswehr про угорську угоду.

Reichswehr з 9. мая звертає ся дуже сильно проти кабінету Селя за звісну формулку. Reichswehr припускає, що угорський сойм забере ся вкінци до самостійної ухвали договору митово-торговельного. Але така угода з Австріїв буде стояти лише на одній нозі. А що буде, як австрійський парламент відкине таку самостійну угоду? Що буде, як Австрія не відповість взаємностию? Наколи би Австрія пристала на формулку Селя, то вже тепер наложила би собі сама аркан на шию, котрий би єї економічно удушив з кінцем 1903 року. Рів-

Українські гетьмани Бруховецький та Тетеря.

Івана (Нечуя) Левицького.

(Дальше.)

Тим часом проти Бруховецького та Москви піднімало ся і Запорожжя. В Січі ще й досі сидів московський воевода Касогов, той самий, що разом з Сірком воював з Поляками. В його було пятьсот чоловік московського війська. Запорожці почули, що виробляють в українських городах воеводи з гетьманом і почали кричати, що вони готові пристати до Дорошенка і Татар. Вони зараз скинули з місця отамана Леська Шкуру за те, що він знав ся з московськими воеводами, Касоговим та Шереметевим і вибрали отаманом Рога, московського ворога. Московський цар тимчасом послав уже московське військо в Кодак, невеличку твердиню на Дніпрі, з котрої можна було напасти на Січ і держати запорожців в московських руках. Ріг написав до Бруховецького лист, в котрому він говорив, що запорожцям в Кодаку Москва не потрібна і що Бруховецькому не приходить ся дражнити запорожців, бо хоч він має царську ласку, але став гетьманом через запорожську ласку й поміч. Кошовий отаман заборонив ко-

закам навіть ходити до Касогова і знати ся з ним. Касогов мусів утікати з Січі, а Ріг послав запорожців в Кодак не пускати туди московського війська. Окрім того січовики послали двісті козаків на Україну, в Полтаву, щоб ввіймати самого Бруховецького і підняти проти його Полтавців.

Саме в той час прийшла вістка на Україну, що цар Олексій помирился з королем. Як ми вже говорили попередю, Поляки вигнали московське військо з Білої Руси. Цар мусів миритись з ним і оддав Польщі половину України по сам Дніпро, все Поділле, Київщину і Білу Русь. Оди тільки Київ з повітом, до Трипілля та Стайок зостались при гетьмані Бруховецькому та під Москвою.

Сей мир ставав 1667 року в Андрусові і тим зветь ся андрусівським. Цілою половиною України поступив ся Польщі московський боярин. Ордин-Нащокин, що переговорював ся з Поляками в Андрусові. Цар обіцяв ще до того заплатити один мільон золотих, чи двісті тисяч карбованців тим польським панам, котрі мусіли перебраться з гетьманщини Бруховецького на польський бік Дніпра і покинути свої маєтности. Цар з боярами оддали Польщі половину України, а козаків навіть про те й не спитали, не тільки що не покликали на раду в Андрусів...

В Андрусові постановили, що Запорожжя зостаєть ся під московським царем, але щоб цар і король мали оборонятись од Татар з сторожським військом і забороняти їм пливати по Чорному морі, нападати на Турків, щоб не роздражнити турецького султана.

Сей андрусівський мир лягав важким каменем на Україну, а ще важчим на Запорожжя. Поляки говорили боярам, що треба розділити Україну між Польщию й Москвою, щоб зовсім знести козаччину, тоб то, щоб вигубити саму силу України, а потім господарювати на Україні, як Польщі й Москві буде завгодно, бо вже ніхто не буде мати сили оборонятись од їх обох. На Запорожжі пішла чутка, що московський цар хоче миритись і з Татарами. В Крим до хана їхав уже московський посланець Ладженський з гостинцями і з листами до хана. З ним їхали і Татарські посланці. Запорожці побачили, що їх хочуть уже здавити з трьох боків: з Польщі, з Москви і з Криму; вони перейняли на дорозі Ладженського, привели в Січ, забрали в його гроші і папери і сховали в Січі. Новий кошовий Остап Васютенко вговорив козаків на раді випустити Ладженського. Його випустили ще й для проводу послали з ним соток козаків. Тільки що вони за дві верстви одплили по Дніпру, їх догнали козаки на човнах

нож важна і банкова справа. Угорщина рада би австрійським грошем двигнути свою фабричну індустрію. Всякий — каже Reichswähr — розуміє прикре положенє Селя, котрий звязав собі руки своєю формулкою. А позаяк Сель від своєї формулки не може відступити, а гр. Тун сеї формулки не може прийняти, то треба на ново переговоритись. Угорщина хитра. Она в 1903 р. хоче вже самостійно заключати торговельні договори з посторонними державами. Добре. Але в такім случаю і Австрія хоче в 1903 р. мати зовсім свободну руку, тож і не може привілей банковий продовжити на дальші літа. Най банковий привілей вигасає також в 1903 р. А позаяк годї надїяти ся, що би австро-угорський банк пристав на таке услїве, то треба банкови лишити старий статут незмінним. А як лишимо банкови давну єго організацію, то можемо і межі обома половицями монархії лишити умову з 1887 року. Вправдї Австрія на тїм втрапить, бо буде і на дальше на снїльні державні потреби платити високу квоту, але се вже треба буде переболїти.

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

Опозиційні дневники доносять, що справа уложеня німецьких постулятів поступає різько (!) на перед. Але який вийде з того хосен? Радикали сказали вже давно, що не відступлять від обструкції. В найновїших часах віче націоналів в Габленцу велїло своїм послам Бендлеви і Глекперови обструувати і проти вибору спільних делегацій, а принц Ліхтенштайн, будьто уміркований, заявив оноді на зборах в Лангенцердорфі, що антисеміти «помаширують» в одній лаві з прочими німецькими сторонництвами, іменно з Німцями з Чехії, Морави і Шлеска, котрі в языковій справі найбільше інтересовані. «Пїдемо так разом, — сказав геройський вишнурований князь — як разом пішли Чехи і чеські феудали на зборах в Кутній Горі і як солідарно їдуть австрійські Славяни. Орган гр. Штірка, Montagspresse, додала до всего того таке: «Наколи гр. Тун, не спитавши нас (шляхту німецьку), видасть языковий закон, то ми лишимо ся тими самими, якими доси були, с. в. будемо дальше вести опозицію, обструкцію і протракцію на перемїну. — Отсе заяви табору німецького під теперїшню хвилю.

З чеського табору обїзвав ся моравський посол Зачек, презес бюджетової комісії. Він каже: Корона і Угорщина пруть на довершенє угоди з Угорщиною. Дарма. Угоди не переведемо, бо нема парламенту. А парламенту не буде, бо є обструкція. А обструкція не цезне, як довго ми не відступимо дещо з наших языкових прав в користь Німців. А уступити нам годї, бо ми хочемо бути рівноправними. На языковий закон на основі § 14-го пристати не можемо, бо тим була би нарушена наша автономія і компетен-

ція соїму. — Отсе circulus vitiosus, коловорот безконечний.

Schlesische Ztg. бере сю справу знов з иньшої бочки. Она пристає на языковий закон, але рївночасно ставить питанє, чи по виданю такого закона цезне обструкція? Чи буде парламент активний? Все те непевне, тим більше, що авї Чехи, авї радикальні Німці не годять ся за §. 14. Чи гр. Тун лишить ся або нї, се річ байдужна. Дїмісія гр. Туна не зробить ще парламенту активним. До того треба — зміни регуляміну на основі § 14-го. А плян дальшої акції такий: 1) Знести языкові розпорядженя. 2) Октроувати строгий регулямін і 3) Предложити парламентови языковий закон, котрий чейже вже готовий.

В справі конференції австрійських міністрів з угорськими є лише та вість позитивна, що гр. Тун, др. Кайцль і Дїпавлі, поговоривши з Сельом 9. мая через полудне, відїхали 9. мая в ночи до Відня. Перед відїздом конферовали ще з гр. Голуховским, котрий лишив ся в Пешті. За позитивну вість можна також прийняти, що конференція ся не мала ніяких успїхів. Сель стоїть що до банкової справи при своїй формулці, а гр. Тун є мабуть тих самих поглядів на сю справу, як про неї виразив ся пос. Яворський (диви передову статю). З обох сторін виявило ся: non possumus. Чи будуть навязані якінебудь дальші переговори між обома кабінетами, поки-що незвісно. Що конференція розбила ся, свідчить і той тон, в яким обїзвалась про неї угорська праса взагалї. І так пише Pestі Naplo: Є се пустою фразою, коли говорить ся ще про дальші переговори, бо на богато делеггивостий гр. Туна нема в угорській, політичній кухні жадного лічничого средства. Натомість можемо як найрїшучїше запротестувати против сему, щоб Тун — коли хоче упасти, або мусить упасти — вихїсновував угоду за позір до того і ціле одїйш сего упадку зпихав на угорське правительство.

Межі Англією а республікою трансвальською в полудневїй Африці, що стоїть під протекторатом англїйської королеви, прийшло досить нечаяно до грубого непорозумїня, викликаного імовїрно нарочно самоюж Англією, котра хоче теперїшню хвилю використати, щоб республіка голяндских боєрів перемїнити на англїйську звичайну провінцію. Межі президентом республіки, Крігером, а Англією прийшло до острої перепєски. В Трансвалю готовлять ся боєри до війни. Чи лише остоять ся проти англїйської переваги?

Вибори до болгарского «Собранія» відбули ся — як пишуть софїйські дневники — спокійно бо при тїм убито лише 15 людей. Число ранених поки-що незвісно.

НОВИНИ.

— В Гумнісках, дек. олеського відбуде ся 26, 27, 28. і 29. мая місія духовна силами канделканального духовенства.

— Доловняючий вибір одного члена повітової Ради в Коломиї з міських громад розписала президія ц. к. намістництва на 15. червня. Вибір відбуде ся в повітовім місті о годинї і в локалі, які будуть означені на легїтимацийних картах, що їх розіпле ц. к. староство виборцям.

— Краківська дирекція залїзниць державних оголосила ось що: «З численних подань, які приходять до нас можна догадувати ся, що розповсюдженє є гадка, що місця манїпуляток є доступні для кожної відповідно підготованої кандидатки. Аби заощадити їм труду і видатків на стемплї оповїщує ся, що місця манїпуляток належать ся лише вдовам та сиротам по урядниках австрійських залїзниць державних, коли мають відповідну квалїфікацію».

— Стипендії. На предложенє Ставропільського інститута у Львові надала ц. к. намістництво опорожнені стипендії з фонд. ім. Каролїни Глинецкої в квотї по 120 зр. річно: Сильвестрови Пеллєхови, студентови III. року і Стефанови Гладшовскому студентови I. року прав на ц. к. львівськїм університетї і Михайлови Хілякови, студентови III. року прав на віденськїм університетї.

— Австрійська армія в очах російського генерала. Ген. Цепелїн висказує ся о урядженях австрійської армії з великими похвалами. Одушевляє ся передовсім сїм, що австрійський жовнїр в хвилї, коли возьме на себе мундур, перестав бути розполїтикованим горожанином, але працює враз з людьми з иньшої народности для одної — військової цілі. Інтересна є характеристика полків, після національностей, яку наводить ген. Цепелїн. Німці становлять найбільше інтелїгентний елемент в армії, по них слїдують Чехи, що відзначають ся від иньших своєю веселостю. Поляки, Серби, Словінці, Кроти і Румуни є більше поважні, меляхолїїні, слїпо послїшні та вдоволюють ся малим. Мадяри є після него найліпшими жовнїрами. Про Русинів, бачить ся забув шан. генерал.

— Телеграма Краттера. Завідатель маси адвоката Краттера др. Пльодер одержав від того панка таку телеграму з Америки: Як буде вимагати сього потреба, пришли менї листи і вістку до Альберта Коген до Нового Йорку. — Сєся денєша свідчить добре о безличности Краттера — він телеграфує так, якби був найневинїйшим в свїті чоловіком. Бути може, що це з Нью-Йорку заперенумерує собі «Монитор-а», або навіть пришле єму допис з описом своєї безповоротної прогультки. Се можна би хїба уважати за вершок дефравдантської безличности! — Др. Пльодер здопоновав вчера згадану телеграму у слїдчого судї др. Дежаньского. Австро-угорський конзулят в Нью-Йорку повідомив тамошні власти про побут Краттера. Бути може, що за бонїфікацією 10%, удасть ся через американських адвокатів видетати бодай часть дефравдованих Краттером грошей на річ покривджених віртелїв, про видачу львівского пташка нема що і думати.

— Безлична телеграма дефравданта Краттера стала причиною смерти одного з єго найбільших неприятелїв, Кароля Тушиньского, властителя бюра сєдичийного і складу угля. Тушиньский свого часу витерпїв багато через Кратте-

і звелїли їм пристати до берега. Козаки звелїли москалям розїратись і тїкати в воду. Тільки що вони кинулись в воду, на їх почали стреляти з рушниць. Куля потрапила в Ладиженського і він потонув. Після того запорожці постановили пристати під руку Дорошенка, йти на Україну і виганяти московських воевод, щоб вони не дерли податки з братів Українцїв.

Нелюбов до Бруховецького і до його приятелїв Московських воевод виросла та прибїлшувалась, а воеводи та московські збірачі податків дерли і з козаків і з селян, скільки можна було здерти. Воевода Волконський в Полтаві записав козаків між міщанами і брав з їх податки і чинш з пасїк. Московські переписчики їздили по селах пляні і брали в свої кишенї з чоловіка по шагу й по два шаги. Разом з Москалями обдирали народ і козацькі полковники, наставленї Бруховецьким, а не вибранї козаками. Полтавський полковник Витязенко за малу провину одбирав у мужиків товар і конї, загадував мужикам возити йому дрова. Козаки й селяни ненавидїли московських збірачів податків, ловили їх і били. Міщани й селяни не любили козаків за те, що вони й собі брали з їх податки в гетьманський скарб. Всї згожувались в тому, що Бруховецький накликав на їх московську пеню: воевод, москалів та московських

переписувачів і збірачів деяких податків. Всї ненавидїли гетьмана.

Тимчасом гетьман Дорошенко зовсім піддав ся під власть турецького султана і його думка, за поміччю Турків і Татар, одбити ся од Москви і од Польщі чим далї тим більше розходила ся між козаками. Ще перед андрусівським миром, зимою 1666 року, Дорошенко зібрав під Лисьяною козацьку старшину і говорив, що треба вигнати з України всїх Поляків в Польщу передати ся під власть Турків і Татар і потїм з ордою йти на Бруховецького за Днїпро, щоб вирвати з рук царя сусїдню Україну: Старшина одного полка почала кричати на Дорошенка: «ти татарський гетьман! тебе постановили Татари, а не військо вибрало; ми поїдемо до короля!» «Про мене, їдте й зараз! ви на мене не кричїть; я вас не боюсь». З сими словами Дорошенко поклав булаву і пішов собі в город: то був знак, що він одрїкаєть ля од гетьманства. Полковники і вся старшина догнали Дорошенка вернули назад і знов настановили гетьманом.

Тодї Дорошенко дав знати в Крим і Царгород, що Україна передаєть ся під власть султана та кримського хана. Тодї султан звелїв хановї Аділь-Гирєзвї, щоб він ішов з Татарами на Польщу. В осени 1667 року хан послав татарського царевича Девлета-Гирєя на Україну. Ца-

ревич кинув ся на гетьманщину Бруховецького, на Крилов, Переяслав. Ніжин, набрав тисяч з пять бранцїв, оступив ся під Умань і через два місяці злучившись з козаками, рушив на короля. Козаки й Татари рушили на Межибіжє, розбили до останку польське військо, взяли в полон польского воеводу Маховського і в кайданах послали в Крим. Після того Татари й Дорошенкові Козаки кинулись під Львів, Камянець, набрали в полон шляхти, жїнок, дїтїй та жидїв.

Москва тревожилась; вона боялась, щоб Дорошенко і сиврадї, за поміччю Татар, не одняв од неї усїєї України. Московський воевода Шереметєв слав листи до Дорошенка, просив його одкаснутись од Татар і пристати до Москви. Шереметєв послав свого иосланця в Чигирин, намовляв митрополїта Йосифа Тукальського, печерського архимандрита Інокентія Гїзєля, Юрія Хмельницького, щоб вони вговорювали Дорошенка приставати до Москви, слав Дорошенкові дари, щоб вїрно служив королеві й царевї. Але Дорошенко був не з такївєских. Він ненавидїв Польщу, не їняв віру Москві і одказував Шереметєву, що він боярства з Москви для себе не хоче, до короля не пристанє, а до царя готов би й пристати, як би він не слав своїх воевод на Україну та не зачіпав козацьких прав та вольностей. Дорошенко докоряв

Рівескі штучки, і прочитавши припадково у голяра його телеграму з Нью-Йорку, звідки дефрандант, чуючись зовсім безпечним, пише сюди до своїх знайомих, мовби нічого ніколи не сталося, так зіритував ся сею безличністю Краттера, що вийшов зі склепу захопити воздуху, бо досада зачала его душити у грудях. Але і на улиці не зробило ся легше Тушинському. Він зірвав ковнірик з себе і крикнув: Біжіть по лікаря, най спустить мені кров! В тій хвили повалив ся на тротуар, саме перед своїм склепом при Академічній улиці. Заким наспів лікар, наступила смерть.

— **Пожежа на кораблі.** З Одесси відбив на днях від берега корабель Азівського товариства «Батум» та поплив в напрямі кримско-кавказької лінії. Недалеко від берега зняв ся на нїм сильний огонь по тій причині, що малий хлопець перевернув через неосторожність лампу на покладі. На приказ капітана Юркевича вернув корабель сейчас до берега, де портовий заряд завізвав огневу сторожу. Сеся ужила винайдених недавно в Америці шоломів та панцирів безпеченства. Один сторож, бувший матроз, спустив ся в шоломі до тунелю наповненого димом та придавив огонь. Одна тамошна часопись пише що пожежа наробила великої шкоди та що всі річи подорожних згоріли. Сеся вістка є чи не пересаджена.

— **Мапа нечуваної величини.** Американці ладять на світову виставу в Парижі велику мапу зелізничих шляхів Союзнених Держав. Буде она 137 стіп висока а 225 стіп широка. Шлях кожної желізниці буде освічений електрикою, а світла, що будуть по сих шляхах порушати ся вказувати муть рух пошійних поїздів.

— **Найбогатша дитина на світі.** На днях уродив ся Генрикови Пайне син, що має вже нині 100 мільонів фунтів штерл., а в его родині є ще 80 мільонерів. Его дід має 300 мільонів. Дитина розуміє ся бавить ся лише золотом, спить в золотій колисці, на руки вложено ему бранзолету з брилянтів і туркусів.

— **Англійсько-галицка нафта.** В Лондоні появил ся проспект нового нафтового товариства англійсько-галицкого. Акційний капітал числить 550.000 фунтів штерлінгів (7 мільонів зр). Се то вариство хоче закупити копальні нафти в Східниці і рафінерії нафти в Дрогобичи. Завідувати сими копальнями будуть в більшій часті Німці.

— **Нові французські сірники.** Сірники, яких веодт уживано досіль, мали дві непрактичні прикмети: При виробі терпіли сильно робітники від випарів фосфору, а в уживаню знов дуже скоро можна було ними отроїти ся. Як виказує статистика послідних років, було у Франції від 1851 до 1871 отроєнь фосфором 33.7% на всі отроєня. В Кракові пр. отроїло ся від 1881 до 1892 р. фосфором 37 осіб на 65 випадків отроєня. Тимто французьке правительство від давна вже продумує над сям, як би лихови зарадити, та доперва торік винайдено там новий спосіб, виробу сірників. Замість білого фосфору уживає ся хемічного полученя сірки з червоним фосфором. Се сполучене, не є отрутою, бо навіть 6.000 головок від сірників не буде еще в спроможі отроїти чоловіка. Сей новий виріб сірників заведено у всіх французьких фабриках, а лікарі заявили, що отроєне фосфором буде те пер вже належати до історії.

— **Англійські еманципантні ввали на нову гадку** збільшеня своїх прав. Як звістно при слюбі

жінка присягає чоловікови любов і послушенство. Се друге не конче припало до вподоби американкам, тож они рішили добивати ся, аби «послушенство» викинено зі слюбної присяги. В сій справі внесли они петицію до парламенту, заосмотрену кількома тисячами підписів.

— **Жстокі звичаї.** Начальники поодиноких племен в Конго так засмакували в людскім м'ясі, що взяли ся на підступ, аби як найчастійше користати ся нагодою сьвіжої страви. Они ухвалили строгі закони в цілі караня тих, що прогрішать ся проти етикету. І так, карають смертю кожного, хто поважить напийти ся води з тої посудини, якою пив начальник, хто поважить ся поставити ногу на каминя, куди перейшла нога начальника і пр. Відтак приладжують з тіла забитого пир, в яким участують всі співплеменники. Жінки лише не їдять сего смачного мяса, але за то находять ся в товаристві начальника в найважнійшій хвилі, коли підрізують злочиникови горло. Начальник стоїть перед своєю жертвою так, що кров з горла жертви паде на него. Жінки розтирають тоді кров на тілі начальника, аби его моральні та фізичні прикмети збільшили ся. В кождім селі є рід кістниці, де переходять ся кости таких жертв, в найбільшій однак пошані є щоки, що уважають ся там найкрасшим органом людского тіла.

— **Дрібні вісті.** 95 верств повисше Київля стрінули ся вночі 10. мая два кораблі. Згинуло при тій катастрофі двоє подорожних та вісьмох равених. — Дунай прибув сильно ізза великих дощів, які тепер безустанно падають. — На площі стрілецькій померла на днях наглою смертю жидівка, але жиди так швидко єї спрятали, що поліція не дізнала ся о єї імені.

К О Н К У Р С.

I. Виділ Руского Товариства педагогічного у Львові (Народний Дім) засновує з днем 1. вересня 1899. виховавчий інститут для дівчат у Львові і пошукує *настоятельно до веденя тогож институту.* Условія: має нею бути укваліфікована учителька з іспитом до шкіл народних і виділових (можливе доповнене іспиту до шкіл виділових в протягу року, особа літ 20—40, рускої народности і руского обряду. Обязки: релігійно-моральне ведене дівчат, надзір домовий, контролю над наукою (уділюваною осібними учительками) і одвічальність за ведене институту перед комітетом. За те жертвує Виділ: відповідне помешканє, ціле удержанє і 200 зр. річно. Можливі окремо ремуеровані лекції в рускій приватній школі виділової у Львові. Близшої інформації уділити голова Товариства п. директор Харкевич. Речинець до 1. н. ст. червня 1899 р.

II. Комітет институту Руского Товариства педагогічного для дівчат під покровом св. О. Николая у Львові пошукує *господині до заряду домою і кухнею.* Условія вік 30—45 літ, нагляд над порядком домовим і над кухнею; за те: ціле удержанє, мешканє і до 10 зр. місячно. Близшої інформації уділити член комітету п.

Кость Паньківський ул. Театинська ч. 19. у Львові. Речинець до 1. н. ст. червня 1899.

— **Товариство взаїмного кредиту «Дністер»**, стоваришене зареєстроване з обмеженою поручкою у Львові, знижає стопу процентову від вкладок щадничих на 4%, почавши від 1. липня 1899. До 1. липня 1899 будуть вкладки опроцентовані ще на 4½%.

— **З наукового Товариства ім. Шевченка.** Наукова читальня при бібліотеці Товариства отворена що дня від год. 2—6 по полудни і в тім часі може кождий з неї користати. До дому випозичають ся книжки лише за кавцією. — Канцелярія Товариства отворена від год. 9—12 рано і він 3—6 по полудни. В неділі і сьвята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чарнецкого ч. 26.

Т е л е г р а м и.

Відень, 11. мая. Wiener Zig. оголошує цісарске розпорядженє в справі піднесеня заряджень для охорони перед заразою безрог.

Відень, 11. мая. Короткий побут австрійських міністрів в Будапешті зробив загальне враженє несподіванки. Однак з того не можна ще заключати на добрий чи лихий вислід конференції. Угорські міністри були такі заняті вчерашною розправою в палаті панів, що просто не мали часу на таку важну конференцію. Тому будуть єї вести дальше у Відни. Головну трудність представляє банковий статут, тим більше, що також і заряд банку супротивляє ся зміні дотеперішної організації, коли привилей має відновити ся лише на такий короткий час до р. 1903. В звязи з тим стоїть вістка, мов би губернатор австро-угорского банку Кавц намірив подати ся до димісії, а его наслідником мав стати один з австрійських міністрів.

Будапешт, 11. мая. В палаті панів при вчерашній дискусії над законом о виборчих судах забрав голос архієпископ Самаса і промовляв в тім дусі, що передше кн. примас Васари, причім висказав ся, що церков старавсь удержати добрі відносини з державою, так нехай держава не колотить сих відносин. Президент міністрів Сель відповів, що новий закон не загрожує добрим відносинам. Держава не хоче стіснити прав Церкви, але хоче, щоби она не входила в сферу діяльности держави. По довшій дискусії прийято закон в такий формі, яку ухвалив угорский сойм.

московським воеводам, що вони роздерли Україну на дві половини, хотять з Поляками знести козаччину, наслали московських писарів записувати людей і брати податки на царя, по московському звичаю. Дорошенків брат, Грицько, писав до московських воевод, що гетьман може-б і привернув ся до царя, як би йому дали гетьманство на обох боках Дніпра, скинувши Бруховецького.

Бруховецький бачив, що на його з усіх боків збираєть ся лихо. Старшина, духовенство, народ, Запорожжя ненавидять його за його братання з Москвою. Він бачив, що все піднімаєть ся проти Москви і задумав і собі встати на Москву, щоб вернути собі ласку Козаків і народа. Бруховецький задумав оді вати Україну од Москви.

В той час вертав ся на Україну архієрей Методій, лютий ворог Бруховецького. Методія кликали в Москву на суд, що тоді нарядили над московським патріархом Никоном і він пробував в Москві більше пів року. Бруховецький бояв ся Методія, як московського приятеля, бояв ся, що він буде про все писати в Москву і викаже заміри Бруховецького. Але Методій вертав ся з Москви вже московським ворогом. В Москві прийняли Методія вже не так щиро як попередю. Методій хотів стати київським ми-

трополітом, йому сього не дали. Раз він попросив собі в царя соболів, і соболів йому не дали, а виражаючи в дорогу, наказали, щоб він покоровив ся гетьманові, не давав ся з ним.

Саме тоді, як Методій їхав з Москви просто в Гадяч, тодішню столицю Бруховецького, Бруховецький послав посланців до печерського архимандрита Гізеля, котрий тоді проживав в Сьмілі, в маєтности Печерського монастира. Посланці кликали Гізеля в Гадяч до гетьмана. Гізел злякав ся; він був не в ладу з гетьманом, одначе хоч-не-хоч мусів їхати. Чого на мене сердитесь і в Печерській обителі за мене Богу не молитесь? спитав в архимандрита гетьман. «Ми не бажаємо тобі ніякого лиха, сказав архимандрит, але бачимо твою неласку до нас: твої Козаки граблять монастирські маєтности, беруть коні, товар, хліб, обижають нас і людей». «Я сього більше не дозволю Козакам, сказав гетьман: я чув, що до нас їде Методій. До сього часу було в нас тихо, а як приїде, то начнесть ся лихо. Поговори з ним отче, щоб він зо мною помирив ся.

Надаремно гетьман бояв ся! Методій сам прийшов до його миритись. Методій розказав, як його погано витали в Москві, не хвалив московських архієреїв, московських норівів, розказав, що він сподіваєть ся од Москви для

України багато лиха, що московський воевода, Ордин-Нащокин веде на Україну велике московське військо, хоче силою забрати всі українські городи. Гетьман і Методій знов стали приятелями по давньому. Методій видав свою дочку за гетьманового небожа. Вернувшись з Гадяча у свій рідний Ніжин, Методій перед усіма кляв Москву, лаяв тамошніх архієреїв та воевод і писав Бруховецькому, щоб він стеріг ся, щоб його не потягли за шию в Москву.

В той час Дорошенко через митрополіта Тукальського переговорював ся з Бруховецьким. Тукальський писав до його листи, що Дорошенко оддасть йому гетьманську булаву і як тільки він встане на Москву і вижене Москалів з України, то забере під свою руку, всю Україну.

Тоді Бруховецький скликав своїх полковників в Гадяч на потайну раду, і почав міркувати, яким би способом витурлити Москву з України. Полковники слухали, але не дуже поняли віри. Бруховецький зараз примітив теє, заприсягнув ся і поцілував хрест. Полковники й собі заприсяглись перед ним і поцілували хрест.

(Конець буде).

